

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 5 kron.

Rokopise sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in nanzanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kattiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v. Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XX. letnik.

V Gorici, 29 avgusta 1912

35. številka.

Shod

„Slovenskega katol. delavkega društva“ v Gorici bo v nedeljo dne 1. sept. ob 11. uri predp. v dvorani „CENTRAL“.

Dva lepa predloga.

O socializmu in o njegovih nerodnostih in neumnostih bi imel še mnogo povedati, saj so drugi kar cele knjige o tem napisali, toda bojim se, da bi se bralci ne naveličali, zato le še danes nekaj lepega.

Vsakemu razumniku mora biti jasno, da bi moralo biti konec resne znanosti in umetnosti, konec resnega napredka, ako bi zagospodarili socialisti. Ako bi morali vsi delati, kar in kakor bi jim bodoči »kápoti« ukazovali, kedo bo imel časa — in tudi volje, če bi ne imel meti sam od tega nikake večje koristi — izobraževati se temeljito v kakšni znanosti, ali v kaki umetnosti — take šole so dolge! Ali bodo drugi tlačani mirno gledali, kako eni — znanstveniki in umetniki — postavljajo (vselej pač niso za delo razpoloženi), ko morajo drugi težka dela opravljati in to potem, ko je bila proglašena »enakost«. »Mi bomo delali, a oni se bodo v svojih sobah muhali« — takoj bi nastal punt. Sicer pa vidimo pri socialistih že sedaj presneto malo razuma in smisla za umetnost. Kolikokrat so že pri stankah razbijali in celo požigali ne gledé na to, koliko u-

metnin so stem uničili. Kedo bo škodo popravil? —

V svoji »enakosti« in »prostosti« gre do celo tako daleč, da hočejo še krščanski zakon razdreti.

Živeli bi skupaj po rokovnjaško znabiti ene »kvatre«, a če se jim zljubi, letel bo mož za drugo in žena za drugim. Sedaj se nori fantje večkrat tepejo in pobijajo zaradi norih deklet, a vsaj po poroki je navadno mir — a potem bi se še nori možje pretepavali zaradi norih žena. Lep mokaški paradiž!

Gotovo poznate koga, ki »kolne«: »Pasja dlaka, pasja noga, pasja vera, pasja duša!«

Moj prvi predlog je: Te »kletvice« naj se čisto odpravijo in naj se vpelje namesto teh raje: »Mokaška vera, mokaška duša itd.«, saj je pač popolnoma vse eno! Kakor bi demokrati želeli, ravno tako živijo psi po cestah. —

Pa časnikih, po koledarjih in po prilikah berete večkrat razna priporočila, posebno za kaka nova zdravila in navadno se bere, da je že čisto preskušeno, večkrat najdete celo imena, komu da je že pomagalo. Čim več »zahval« s podpisom, tem bolje. — Kedo bo pa imel zaupanje v zdravilo, ako ga ni še nihče poskusil? Čital sem o iznajdbi za glušce, da bi slišali — med zobe bi moral dejati pripravo, ki bi lovila glas. Koliko je pa ta priprava vredna, se spozna iz tega, da je iznajditelj sam ni nikoli rabil, dasi je bil čisto gluh — kedo jo bo kupil? — Enako je s socializmom. Lastni učitelji ga nočejo vpeljati niti pri samih sebi, dasi ga hvalijo, da je to prava nebeška — pardon! — pozemeljska mana proti vsem mogočim nadlogam. Saj se vendar sami vedno pritožujejo čez križe in težave, zakaj se ne poslužijo te rešilne ideje, ko bi se je vendar tako lahko vsaj pri onih, ki so že vpisani!

Zato moj drugi predlog:

Vpeljite sami med seboj splošno lastnino, nihče ne imej nič lastnega, kar

zaslužite, denite v skupno blagajno (pažite pa, da vam blagajničar v Ameriko ne uide!), od tod vas bodo preskrbovali z vsemi potrebščinami, imejte skupno kuhinjo, skupno krušno peč, šolo že imamo skupno, a imejte, če hočete tudi skupna vzgojevališča za vse otroke — vse to — samo gledé pasje vere zaradi žená ne bo nič, naše avstrijske postavbe še niso zrele za to — a vse drugo lahko takoj vresničite zlasti tam, kjer vas je več, v Trstu, v Tržiču, v Podgori, ali kjer si bodi!

Na dva načina je to mogoče:

Ali naredite pogodbo pri notarju, ki vam jo bo rad spisal, ali pa sestavite pravila po združnem zakonu, kar bi bilo še ceneje. Ne verujem, da bi vsi skupaj ne znali sestaviti takih pravil, saj imate celo doktorje in advokate v svoji sredi. Ako bi bili pa vendar vsi skupaj taki reveži, da bi tega ne zmogli, potem obrnite se name potom Primorskega lista, še računam vam nič ne bodem!

In potem, kadar in če bomo videli, da se vam bo v mokaškem društvu res dobro godilo, da tam res ne bo več uboštva, sovraštva, nezadovoljnosti — no potem se bomo takoj vsi bralci »Primorskega lista« tudi vpisali! — Dokler pa vidimo, da sami in niti najhujši kričarji in voditelji nočejo nič vedeti o tem, da bi svoje nauke o skupnem imetju in kar je še drugega, takega tudi vresničili in sicer naj začnejo najprej sami — toliko časa mora razumeti vsak, ki ni padel na glavo, da je vse skupaj le hinavščina in — sleparija!

Ne jejte tega, česar oni, ki vam prodaja, sam niti v usta deti noče!

Dobro gospodarstvo in „šport“.

Na Slovenskem imamo sedaj mnogo društev in družb. Društveno življe-

nje se veselo razvija. Prirejajo se veselice, sestanki, zletji, telovadba, godba itd. Vse to imenujejo drugod »šport«.

Pomniti pa moramo, da nam »šport« ne sme biti glavna reč. »Šport« je sicer tudi potreben, a mora biti vselej le postranska stvar. Ko bi imeli sam »šport«, bi naša organizacija ne imela prave podlage in bi se lahko kar čez noč porušila.

Kaj nam mora biti prva stvar? Poleg skrbi za versko stran in dušni blagor ljudstva, ki je čez vse, nam mora biti skrb za gospodarski napredek našega ljudstva glavna stvar. Tega ne smemo nikdar pozabiti! Opportet primum vivere — dein philosophari t. j. najprej živeti, potem modrovati. Naše ljudstvo mora biti najprej v gospodarskem oziru na trdnih nogah, ako hočemo, da bo z nami potegovalo in da se bo z nami veselilo.

Zgled nam dajejo Nemci. Tudi na Nemškem je »šport« med katoličani močno razvit, a še bolj je razvita gospodarska organizacija. Za gospodarsko organizacijo imajo nemški katoličani prvo skrb.

V zadnjem »Prim. Listu« smo objavili na prvem mestu resolucije nemškega katoliškega shoda v Aachen-u glede časopisja. Med temi resolucijami vzbuja našo pozornost posebno ta-le: »Katoličani naj podpirajo katoliško časopisje s sodelovanjem, zlasti pa z noticami, ki se tičejo gospodarskega življenja.« V teh kratkih besedah je mnogo povedano. Nemški katoličani zahtevajo, naj se časopisje ne bavi le s »športom«, ampak v prvi vrsti z gospodarskimi rečmi. To je stališče, ki je moramo tudi mi zastopati. Ne smemo sicer zanemarjati »športa«, a delati moramo vendar-le pred vsem za gospodarski napredek.

V tem pogledu ima naša »Goriška zveza«, ako stvar dobro razumemo veliko nalogo. Upamo, da se bo v gospodarskem oziru razvijala. Potrebni bi bili gospodarski sestanki, ki jih je bila začela »Goriška zveza« svoj čas že prirejati. Naše kmečko ljudstvo pričakuje zlasti kmetijskega poduka. Ako hočemo, da bo naša organizacija trdna in popolna, moramo gojiti poleg »športnega« življenja zlasti gospodarski napredek.

Politični pregled.

Politični pregled.

Politične počitnice so že pri koncu. Te dni je vsprejel cesar ministra za zunanje zadeve, barona Heinolda, ki nadomestuje bolnega minist. predsednika grofa Stürgkha in pa ogrskega min. predsednika Lukácsa. Oba sta poročala cesarju o političnem položaju. O premembli v ministerstvu ni sedaj govora razun to, da dobi umrli poljedelski minister prof. Brač v kratkem svojega naslednika. Glede grofa Stürgkha, kateri vživa pri cesarju popolno zaupanje, se

Prepir med drevjem.

Prilika.

Bilo je krasno poletje. Drevje je bogato obrodilo: Hruške, jablane, breskve, češplje, slive, orehi, trte — vse je bilo se sadom obloženo, vsako deblo po svojem plemenu. Božji blagoslov je počival nad drevjem in tiha zadovoljnost je bila razlita nad vso pokrajino.

Hudobni duh pa, ki se potika po pustinji, ni miroval. Nekega večera se priklati iz pustinje pod drevje ter začne v njem vzbujati nezadovoljnost, jezo in nevoščljivost. Drevje, ki je prej mirno čakalo zlate jeseni, se vznemiri in začne šumeti. Jablana pravi: »Zakaj bi jaz ne imela takega sadu, ko breskev?« Hruška: »Zakaj bi jaz ne bila to trta?« Trta: »Zakaj nisem jaz močnejša ko hrast?« Smokev: »Zakaj moram

jaz biti smokev?« Sliva: »Zakaj mora biti moj sad tako bled in droben?« Hrast: »Zakaj nisem jaz tako vitek in raven ko smreka?« Smreka: »Zakaj ai moj les tako trd in močen ko hrastov?«

Tako je vse vprek zlobudralo in šumelo. Drevja se je lotila splošna nezadovoljnost in jeza, ki je v noči vedno bolj naraščala. Debla so se začela vzpenjati, majati veje ter mahati okoli sebe. Hruške, jablane, breske, češplje in slive so se od jeze kar tresle. Videti je bilo, kakor bi debela hotela skočiti iz zemlje ter planiti v divji strasti po sosedih. Stara hruška na vrtu se je tresla ko šiba na vodi, dokler se ni od hude jeze razklala. Gozdovi so se majali kakor pšenica in strašno tulili. Lomile so se krhke veje in padale na zemljo. Visoke smreke so pripogibale vrhove na desno, na levo, nazaj in naprej in besno vdarjale po glavah sosednjih. Hrast je stresal svoje

vejevje, ko jezen lev svojo grivo. Tam se je prelomila lipa, tam se je odkrnila topol, tam je pala smreka. Tudi trtice so se odrgale od svojih kolov in planile divje naprej, a se v svoji onemoglosti kmalu zgrudile na tla. Drevje, raztoče ob kmečkih domovih, je odkrivalo strehe in bilo po oknih in zidovih, da je bilo groza. Strašna vojska je divjala celo noč. Še-le proti jutru se drevesa pomirijo.

Se strahom odpre ubogi kmetič drugi dan ob rani uri vrata svojega doma, da bi videl, kaj se je po noči godilo. Kakšna žalost! Vse sadje je ležalo po tleh, vse drevje je bilo polomljeno in razmršeno. Ubogi trpin se je prijel za glavo ter govoril: »Obetala se nam je dobra letina, a kruti vihar nam je čez noč vse uničil. Slabi časi!«

Dr. P.

počaka na to, kaj bodo zdravniki izrekli o njegovem zdravstvenem stanju. Nekateri deželni zbori bodo v kratkem sklicani k zasedanju, ki bo trajalo 4 do 5 tednov.

Italjansko-turška vojska.

Iz Tripolisa ni že več časa nobenih važnih poročil. Potrjuje se sedaj vest, da vrhovni poveljnik italijanske vojske, general Caneva odstopi. Kakor je znano, je bil general Caneva svoj čas avstrijski častnik in se je udeležil kot poročnik l. 1866 vojske, katero je imela Avstrija z Nemčijo.

O »avanzatah« ne pišejo italijanski listi zdaj več nič. Te se bodo baje nadaljevale meseca oktobra, ko pride v Tripolis kakih 50.000 novih italijanskih vojakov.

Darovi.

Jubilejni darovi za Slovensko Sirotišče:

P. n. gg. Andrej Žnidaršič 50 vin.; Štefan pl. Posarelli 1 K; Nina Cazafura, mesarica 3 K; Marija Kavš, trgovka 1 K; Jurij Furlani, pek 40 vin.; Ludvik Kumar, župnik 30 vin.; Ferdinand Resen, trgovec 2 K; Neimenovana oseba, 30 vin.; Neimenovan iz Skrilj 40 vin.; Nekdo 10 vin.; v nabiralniku: v gostilni g. Ivana Glešič 1 K 30 vin.; N. N. 32 vin.; N. N. 3 K; preč. g. Uršič, župnik v Šlencu že v drugi župnišču napolnjeni nabiralnik, v katerem je bilo 6 K 82 vin. Prodani stari krajcarji vrgli 1 K 12 vin.

Za Sklad »Slovenskega Sirotišča«:

P. n. gg.: Marija Cej, učiteljica 1 K. Mici Jug, učiteljica 2 K; v Solkanu nabrali: p. n. gg.: N. N. 1 K, Štefan Sabadaž 20 vin, Viktor Sabadaž 20 vin, Jožefa Fon 1 K, Portnar 20 vin, Karolina Slamič 2 K, Ben. Kragelj 40 vin, Anton Milost 2 K, Alojzij Štrukelj 40 vin, Andrej Zavrtanik 40 vin, Valentin Vuga 1 K, Josip Prijon 40 vin, Blaž Cotič 40 vin, I. Vuga 40 vin, et. C. 40 v., Avgust Črnigoi 20 vin, Ivana Ukmar 60 vin, Alojzija Osin 1 K, Franc Malivrh 4 vin, Jakob Žerjal 40 vin, Alojzij Zimic 40 vin, Mihael Batagelj 40 vin, Ciril Koršič 1 K, Ivana Hlede 1 K, Matevž Humar 40 vin, Mihelj Avgusta 30 vin, Frančiška Figelj 40 vin, Doroteja Jug 40 vin, Josip Bašin 1 K, Katarina Kancler 20 vin, Anton Frančeskin 20 vin, Andrej Trtnik 20 vin, Josip Grebej 20 vin, Blaž Gomišek 30 vin, Ivan Petrovič 50 vin, Katarina Boltar 1 K, Frančišek Širok 20 vin, Marija Zottar 50 vin, Josip Jug 1 K, Štefan Kancler mizar 50 vin, Josip Baic 10 vin, Avgust Paulin zid. mojster 1 K, Ivan Gravner 10 vin, Andrej Skočir 10 vin, Rudolf Pavlič 10 vin, Anton Jug 50 vin, Josip Gasperčič 1 K, Franc Bašin 40 vin, Josip Abramič 40 vin, Štefan Jug strugar 20 vin, Marinič Blaž 20 vin, Josip Abramič 20 vin, Josip Bašin 10 vin, Ivan Bostjančič 10 vin, Ivan Doljak 1 K, Metod Poljšak 20 vin, Franc Kovač 1 K, Štefan Jug 40 vin, Pavlin 60 vin, Bona 60 vin, Franc Srebernič 1 K, Neimenovani 10 vin, Franc H. 20 vin, Marica Pavlič 40 vin, Frančiška Komac 2 K, Družina Marušič 1 K, Družina Ravnik 2 K, Škarabot Andrej posestnik Solkan 1 K, Ivan Srebernič 30 vin, Doljak Ivan, Št. Maver 20 vin, Alojzij Abramič 20 vin, Komel Andrej 30 vin, Andrej Vuga 20 vin, Gabrijel Gorjan 20 vin, Marija Lorencuti 40 vin, Anton Brezigar 40 vin, Avgust Černe 60 vin, Batič Josip 20 vin, Rustija Andr. 2 K, Tomažič Solkan 10 vin.

Domače in razne vesti.

Pozor! Cenjenim gg. naročnikom, kateri gredo na ptuje za delom in se selijo iz enega kraja v drugi kraj, naj nam

naznanijo vedno, pri kateri pošti so list prej prejeli, da se ne izgubi.

Našim cenjenim gg. somišljenikom. Agitirajte za naš list, vsak naš naročnik naj nam pridobi vsaj še enega naročnika. Cena listu je od zdaj do novega leta, za premožne 1 K 36 vin., in za manj premožne 1 K. Kdor lista redno ne prejema, naj reklamira: Zadnjo štev. lista nisem prejel. Na ovitku naj zapiše »Reklamacija«. Pismo mora biti odprto, znamke ni treba.

Uprava »Primorskega Lista«.

Glede evharističnega shoda na Dunaju naznanjamo: 1. V kratkem dobe vsi, ki so plačali vstopnino, vstopnico in legitimacijo za železnico. Oboje je treba dobro hraniti. Vstopnica daje pravico do vseh ugodnosti na Dunaju, legitimacija pa do polovične cene na železnici. 2. Ti, ki so se oglasili za skupne spalnice, naj plačajo g. dušnemu pastirju, ko prejmejo vstopnico, stanarino po 1 K za en dan in eno noč, ker je goriški odbor za te udeležence to že naprej plačal centralnemu odboru na Dunaju. 3. Posebnega vlaka ne bo, ker je nepotrebno. Vsak naj si ogleda železniški urnik in naj si izvoli vlak, ki mu je bolj priležen. Svetujemo pa, naj se nihče ne pripelje na Dunaj po noči, ker bi ga v tem slučaju ne čakali voditelji na dunajski postaji. Kdor bo potoval z osebnim vlakom, naj si izvoli n. pr. vlak, ki odhaja z državne postaje v Gorici ob 11. 13 predpol. skozi Celovec (ob 4.05 pop.) sv. Vid in sv. Mihael, dospe ob 10.30 zvečer. Od sv. Mihaela odide vlak ob 10.50 in pride čez Amstetten na Dunaj na državno postajo ob 6.40 zjutraj. Od sv. Mihaela pa gre ob 1.05 popoldne tudi brzovlak, ki dojde na Dunaj ob 7.40 zjutraj. Od sv. Mihaela gre na Dunaj tudi še druga železnica in sicer čez Leoben in Bruck, ki je deloma lokalna, deloma južna in pride na dunajsko postajo južne železnice ob 5.38 zjutraj.

Iz Gorice lahko odidemo z osebnim vlakom tudi ob 6. 10 zvečer. Ako se vozimo po celi črti le z osebnim vlakom, pridemo na Dunaj drugi dan ob 3.40 popoldne, ako prestopimo pa na Jesenicah na brzovlak pridemo že 7.40 zjutraj na Dunaj.

Kdor se hoče voziti le z brzovlakom lahko odide iz Gorice ob 10.04 predpol. in dospe na Dunaj čez Leoben ob 8.40 zvečer.

4. Legitimacija daje pravico do polovične cene tudi na južni železnici. — Vsakdo naj si sam ogleda urnik in izvoli vlak.

5. Č. duhovščina, ki se misli udeležiti procesije z roketom, naj vzame se seboj talar.

6. Orli, ki se udeležijo, naj prinesejo seboj društveni krog.

7. Voditelji ali tudi drugi postreščki bodo na dunajski postaji vsakomur povedali, kam naj se obrne, da se ni treba nikomur bati v tem oziru kake zmešnjave.

Č. duhovščina je naprošena, naj sporoči čimprej goriškemu odboru za evh. kongres na Dunaju, s katerim vlakom se mislijo odpeljati udeležniki, da bo mogoče prositi želez. upravo za večje število vozov. S Krasa smo dobili sporočilo, da se bodo mnogi odpeljali iz Štanjela ob 11.44 po noči. Ta vlak pride v Gorico ob 12.23 popoldne. Kakor čujemo, se bodo temu vlaku pridružili tudi mnogi Goričani.

Proti »Prim. Listu«? Že zadnjič smo poročali v dopisu iz Medane, kako agitira nekdo na veliko pohujšanje vernega ljudstva proti »Prim. Listu«. Dobili pa smo dopise tudi od drugod, ki nam enako poročajo. »Prim. List«, ki se bojuje za sveto stvar že 20. leto, je sicer vzvišen nad tako agitacijo, a bi bilo vendar-le prav, ko bi naši somišljeniki napravili temu pohujšanju konec. — S. L. S. ni za tako neumno agitacijo nikogar pooblastila.

Iz učiteljske službe. — Dosedanji okrajni učitelj g. Drofenik pride za začasnega voditelja šole v Bilje, in sicer za letos; okrajni učitelj je postal gosp. Mungerli; kot začasna učiteljica v Čerince pride g. Kōnig; za prov. učitelja v Grgar pride g. Radinja; kot suplentinja v Prvačino pride g. Brajda; za učiteljico ročnih del za Grgar, za Voglarje in za Trnovo je imenovana g. Madon.

V začasen pokoj enega leta je stopila učiteljica v Ozeljanu g. Erzen; g. Legovič, učiteljica v Ajdovščini je stalno vpokojena; zaradi bolezni je bil dovoljen nadučitelju v Kojskem, gosp. Poberaju, dvamesečni dopust; g. Stepančiču je dovoljen iz istega vzroka 3-tedenski dopust; g. Doljak se je dovolil 11-dnevni dopust, da se udeleži evharističnega kongresa na Dunaju.

Goriško okrajno glavarstvo in javni plesi. Goriško okrajno glavarstvo je razposlalo vsem županstvom svojega okraja to-le jako umestno okrožnico:

Z ozirom na neoporečeno dejstvo, da ima obiskovanje plesov za mladino čestokrat najslabše posledice, vabim županstvo, ki mu je izvrševati krajevno policijo, naj ples, kolikor le mogoče omejuje ter izdaja plesna dovoljenja le s pogojem, da se zabrani šolarjem pristop na plesišče in v njegovo bližino. Posebej pa so mi priredniki plesov in krčmarji, v čijih prostorih se vršijo plesne veselice, odgovorni za to, da se ravna po tej prepovedi. V primeru ponovne kršitve prepovedi se jim bode odvzelo koncesijo v smislu § 133. obrtnega reda. To naj se takoj razglasi. Za c. kr. namestništvenega svetnika: dr. Baltič, m. p.

Pozor, stariši! Bliža se začetek šol. leta. Svoje otroke privedete v mesto v šolo. Opozorjamo Vas: Pazite, pazite in še enkrat pazite, komu jih izročite v varstvo! Usoda otrokova je — lahko rečemo — odvisna od oseb, s katerimi je v vedni dotiki. Če otrok zaide v slabo družbo, če se uči pri pokvarjenih ljudeh, z Bogom nedolžna dušica. Zatorej stariši, oči spredaj in zadaj predno oddajte otroka na stanovanje in hrano.

Fantje, mladeniči! Bliža se vojaški nabor. Vesel je ta čas za fanta, ko se postavi z listkom za klobukom. Veselo zavriska in zapoje. Kdo bi mu zameril. Nihče! Najlepši mladeniški čas je čas vojaških naborov. A tudi največ neumnosti in greha se naredi ob tej priliki. Fantje, mladeniči! Bodite v pravem pomenu besede res fantje, pametni, veseli a pošteni! Popijte liter vina — Bog vam ga žegnaj, zaorite mladeniške juhe in zapojte v resnici lepo, — **a pameti ne zgubite!!** Se ne bodete kesali! Spomnili se bodete na naš opomin. Pustite preklinjanje, neizmerno pijančevanje, škodljivo ponočevanje! Zavedajte se, da ste slovenski pošteni in veseli fantje. In ko boste šli v vrstah po mestnih ulicah k naboru in od nabora, vsakdo poreče: To so fantje, to so korenjaki, naša kri, naša poštena slovenska kri, naša bodočnost!

Naši gg. gostilničarji. Cena vinu je padla in sicer izdatno padla. Naši gg. gostilničarji pa tega — **ne vedo.** Zato jim bo treba to povedati.

Tudi našim gg. mesarjem bi ne bilo odveč, ako bi jim povedali, da goveja živina ni več tako draga, kakor je bila minulo leto.

Ljudje, varčite! Letina, hvala Bogu, kaže dobro. Vseh pridelkov bo — ako jih Bog obvaruje pred točo — mnogo. Veselje se čita kmetovalcu na obrazu. Zato pa: Ljudje, ne zametujte dobrote božje! Kajti: Bog ve, ali bomo imeli kedaj tako dobro letino kakor letos! Varčite, ljudje! Varčite pri blagu, pri denarju, kajti ne vemo, kakšno bo prihodnje leto. Ne: Hop na kop! Ampak počasi, pametno, previdno, da ostane še kaj za prihodnje leto!

Opozorjamo one, ki ob letošnji dobri letini kaj stisnejo za slabe čase, na naše posojilnice in hranilnice. Nesite prihranke hraniti na varno. Izročite jih našim ljudskim hranilnicam. Domača hranilnica naj postane družinska hranilnica!

»Županska zveza« za goriško okoličje in bolna »Trgovska«. Danes je sklicala »Županska zveza« za goriško okoličje župane in podžupane na zborovanje, kaj bi bilo ukreniti, da se »Trgovsko« obvaruje pred konkurzom. Vprašanje ni težko rešiti. Mi pravimo: Bogati in težki liberalni župani in podžupani a la: Toni Klančič, Anton Križnič, Ivan Saunig, Jožef Pavletič, I. Konjedic itd. naj dajo vsak po par stotisoč — saj jih imajo, hvala Bogu — pa bo rešena »Trgovska«. Drago, a dobro zdravilo za bolno »Trgovsko«. — Potem ozdravi tudi A. Gabršček.....

Razpis natečaja za sprejem v zimске tečaje slovenskega oddelka deželne kmetijske šole in za podelitev podpor v znesku 24 kron mesečnih v svrhu obiskovanja omenjenih zimskih tečajev. — Od danes naprej, do všteti 30. septembra tek. leta se vpisujejo prosilci za sprejem v prvi tečaj deželne kmetijske šole po sledečih določilih: 1.) Sprejmejo se kmetijski sinovi posestnikov, ki dokažejo: a) da so dosegli normalno starost 16 let, ali pa, da so pred kratkim zadostili vojaškemu službovanju; mladeniči, ki so neposredno pred naborom, se ne sprejemajo; b) da so v elementarnih predmetih zadostno podkovani, kar morajo dokazati s sprejemnim izpitom; c) da so bili vedno lepega нравnega vedenja in da so krepke fizične konstitucije, primerne za kmetijski poklic;

2.) Pouk se razdeli na dve dobi po 5 mesecev, in sicer od 15. oktobra 1912 do 15. marca 1913. Kdor dovrši prvi tečaj z dobrim uspehom, ima pravico stopiti v drugi tečaj, ki traja ravno toliko časa. Koncem vsake učne dobe se bodo vršile javne preskušnje, in koncem druge učne dobe se izdajo gojencem, ki dovrše drugi učni tečaj, odpustna spričevala.

3.) Gojenci se bodo poučevali v praktičnem kmetijstvu, v govedorejli, sirarstvu itd. Vadili se bodo v čitanju, pisanju, računstvu ter se bodo vadili v rabi kmetijskega orodja, v obrezovanju itd.

4.) Značaj šole zahteva, da stanujejo gojenci v zavodu, kjer bodo prejeli brezplačno stanovanje brez perila. Za skupno hrano plačajo gojenci mesečno prehranitnino, ki se izračuna na podlagi celotnega potroška za nakup jestvin, in se razdeli na število prisotnih gojencev. Pri določevanju mesečne prehranitnine se bode oziralo na premoženjske razmere manj premožnih gojencev.

5.) Dvajsetim manj premožnim gojencem se podele mesečne podpore po 24 kron, po 120 kron za 5 mesečno dobo zimskega tečaja; kdor namerava prositi za te podpore, naj priloži prošni ubožni list.

6.) Postavni zastopniki gojencev imajo predložiti pismene in z dotičnimi listinami opremljene prošnje, (krstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo нравnega vedenja, ubožni list) deželnemu odboru do 30. septembra t. l.

7.) S posebnim obvestilom se naznani dan vsprejemnih izpitov in otvoritev tečaja.

Glavni namen teh tečajev je seznaniti kmetovalce, kolone in male posestnike z modernim in racionalnim načinom kmetijskega obdelovanja v obče. Za našo deželo je ustanovitev označenih tečajev velike važnosti, vsled česar se naprošajo gospodje župani, posestniki in vsi tisti, ki jim je za izboljšanje kmetijstva v naši deželi kaj ležeče, da svetujejo sposobnim mladeničem, naj prosijo za vsprejem v zimске tečaje.

Okrožnica vsem županstvom srednjega govedorejskega ozemlja. Da se

čimbolj pospeši udomačenje čistokrvne goveje živine, sklenil je deželni odbor ponuditi živinorejcem srednjega govedorejskega ozemlja priliko, da si olajšajo dobavo čistokrvnih junic rujavo - si-ve švicarske pasme s tem, da prevzame na račun dežele nabavne troške in one za prevažanje kupljenih junic iz Švice na dom, če se oglasi zadostno število živinorejcev, ki se žele udeležiti te nabave ter pošljejo v ta namen za vsako junico 300 kron vsaj do 5. septembra t. l. deželnemu odboru. Omenja se, da take živali, 10 do 12 mesečne, ki so že bile enkrat na planinski paši in so torej že rejene, stanejo po 250 do 300 kron komad in da se to, kar se privarči na kupni ceni, povrne dotičnim naročnikom. Dežela prevzame voznino od Švice do Gorice; od tu naprej pojdejo troški na račun naročnika.

Nesreča na kavalerijskih vajah pri Jaroslavu. O nesreči pri kavalerijskih vajah v Jaroslavu poročajo poljski listi, da je 89. pešpolk obkolil 12 mož močno dragonsko patroljo pri Gorzicah. Patrolja je poizkušala pobegniti čez reko, a na drugem bregu so tudi streljali nanjo s puškami. Pri Sanowicku so pa zašli konji v močvirje, kjer so potonili z jezdec. Rešil se je baje samo poveljnik patrolje, neki poročnik. Po nekaterih vesteh so rešili še štiri dragonce, sedem pa jih je utonilo. Oficijski listi sicer te vesti dementujejo, dočim poljski listi pri svojih vesteh vstrajajo.

Prestolonaslednik na južnem Tirolskem. Naš prestolonaslednik se mudi sedaj na južnem Tirolskem, kjer se udeležuje tamošnjih vojaških vaj. Od tam pride na Kranjsko k vojaškim vajam 3. armadnega zbora.

Hrvatje na evharističnem kongresu. Iz zagrebške nadškofije pojde na mednarodni evharistični kongres na Dunaju 2400 oseb.

Nevihite v Nemčiji. — V noči od ponedeljka na torek je razsajala v Berlinu in njega okolici silna nevihta. Strela je udarila v novo stolno cerkev, v druge stolpe in v dve kmečki hiši v bližini mesta. Vsi poljski pridelki so pokončani. Tudi sadje je mnogo trpelo.

Ovadbna na smrtni postelji. V Nyiregyhaza na Ogrskem je bil aretiran te dni član mestnega sveta in ravnatelj ljudske banke, Anton Sollar. Njegova žena je izpovedala na smrtni postelji, da je njen mož pred štirimi leti zažgal svojo hišo, da bi si z zavarovalnino pomagal iz denarnih stisk.

Umor radi 20 vinarjev. Neki Rudol Schlössel na Dunaju je oklofutal in vrigel v Donavo vajenca Jožefa Rosalema, ker mu ni mogel vrniti 20 vinarjev, ki mu jih je posodil.

Roparji požgali cerkev. Veliko pravošlavno cerkev sv. Serafina v Peterburgu je popolnoma uničil požar. Cerkev so zažgali roparji, ki so ponoči cerkev oropali in jo nato zažgali.

Stanje vinogradov. »Allgemeine Weinzeitung« objavlja približni račun za letošnje vinsko letino, katerega je sestavil profesor Portole. Iz tega poročila posnemljemo, da bo Istra pridelala letos 450.000 hl vina (l. 1911 407.000 hl in 1910 pa 429.000 hl). Vino bo dobro. Najboljše bo v koperskem, piranskem, bujskem in pazinskem pridelovalnem okraju. Dobro je tudi stanje grozdja v Dalmaciji, na Goriškem in v Trentinu. Na Ogrskem in Hrvaškem, Nižjeavstrijskem in Tirolskem pa je toča napravila veliko škodo.

Mestne novice.

Duhovnih vaj v centralni bogoslovnici se udeležuje 65 duhovnikov iz goriške škofije. Vaje vodi veleč. P. Schutt iz D. J.

Kedaj odidemo slovenski goriški meščani na Dunaj? Pridite v nedeljo na

shod »Slov. kat. del. društva« v »Centralu« ob 11. uri in tam se pomenimo.

Smrtna kosa. — V Gorici v bolnišnici usmiljenih bratov je umrl preč. g. P. Serafin Robba, kapucin. Pokojni je bil rojen l. 1835 v Miljah v Istri. R. I. P.

16 slovenskih učiteljic iz mesta in okolice se srčno zahvaljejo g. P. Francu Tomcu, ravnatelju knez nadškofijskega malega semenišča za prijazno razkazovanje zavoda.

m Goriški župan Bombič in slovenski krompir. Pravijo, da šjor Bombič Slovencev ne mara, pač pa slovenski krompir. Grozen apetit ima po njem. Ja, ja, slovenski krompir mu je polnil žep. In če je župan Bombič štel lepe tisočake falitni »Popolare«, je bil to slovenski krompir. — Kajpak, tudi slovenski krompir je moral flikati luknje pri falitni »Banka Popolare«.

m Ribe na ribjem trgu v Gorici so razmeroma predrage v primeri s Trstom ali s Puljem. Res, da tam so ribiči doma, a daljava od našega morskega obrežja do Gorice vendar ni tako velika, da bi bila opravičena tako visoka cena. Zlasti »sardele« so predrage. Medtem ko se dobi v Pulju 15 »sardel« za 6 kr. se dobi v Gorici 8 »sardel« za 10 kr.

m Le tako naprej! Goriški magistrat zida venomer nova laška šolska poslopja kljub vsej mizeriji v mestnih blagajnah. Pred časom je sezidal luksurično palačo v kapucinski ulici, kjer se že podučuje. — Sedaj zvršuje šolsko poslopje v ulici Codelli. — Denarja za zidanje laških šol ne manjka, za zidanje ene slovenske mestne šole seveda ga ni in ga ni. Kje je pravica, šjor Bombič? Več tisoč goriških poitalijančenih Lahov ima pet, šest mestnih šolskih poslopij, 10.000 goriških Slovencev — nobenega.

Izpred sodišča. Danes se vrši kazenska obravnava proti onemu Antonu Ipavcu iz Ročinja, ki je, kakor je že znano, v pijanosti rekel, da ima pripravljeno bombo za nadvojvodo Josipa Ferdinanda, ko se bo o priliki avtomobilске dirke, peljal skozi Ročinj in ki je v svoji hudobiji označil g. župnika Kadenara, ker mu je ta žugal, da ga bo tožil, zaradi dolžnih mu 400 kron, za svojega so-krivca. O izidu bomo prihodnjič poročali.

Anton Ličen iz Rihemberka je bil obsojen na 6 tednov ječe z dvema postoma zaradi nenravnih dejanj na škodo neke 13-letne deklice.

Za ravnatelja knez nadškofijskega deškega semenišča in konvikta v Gorici je imenovan P. Franc Tome iz družbe Srca J.

m Odpri lekarni. Od 1. do 8. sept. boste imeli ponočno službo lekarni: Gliubich - Tromba.

Pretep pri plesu. V nedeljo so plesali v Gorici ob ulici, ki pelje iz ulice Sv. Klare k soškemu mostu. Tudi ta ples, kakor navadno vsi javni plesi, ni ostal brez zlih posledic. Nastal je namreč tam lud pretep, v katerem je dobil 21-letni Josip Boškin iz Pevme dva tako huda udarca s kozarci na glavo, da so ga morali prenesti v tukajšnjo bolnišnico usmiljenih bratov. Ena udoblenih ran je smrtno nevarna. Aretirana sta bila na sumu kot storilca Ivan Bandeu in Fran Pauletig.

Z revolverjem je ustrelil igrajoč se in nehoti v nedeljo popoldne Karol Medvešek stanujoč na Placuti svojega brata Malka. K sreči je krogla, ki je pri-letela v čeljust, odnesla dečku le 3 zobe.

Nesreča. V torek so pripeljali v tuk. bolnišnico Franceta Levpuškega, ki je na sv. lucijski postaji padel z železniskega voza in se hudo poškodoval.

Iz goriške okolice.

Slavnost na Gradu pri Mirnu. Prihodnjo nedeljo se snidejo dekliske »Ma-

rijine Družbe« iz goriške okolice na Gradu pri Mirnu. Imele bodo celodnevno slavnost.

Bivši poslanik v Carigradu, grof Calice, umrl. V Št. Petru pri Gorici je danes zjutraj ob 3^{3/4} uri umrl bivši avstrijski poslanik v Carigradu, grof Calice. Pogreb bo v soboto popoldne.

»Trgovska« v Gorici je potipala za denarno mošnjo 25 mirenskih liberalcev, ki se grozno jezijo. Čudni ljudje! Jezijo so se ti ljudje, ko smo mi svarili ljudi pred to banko. Sedaj se tudi jezijo, ko jih pa »Trgovska« svari pred sodnijskim preganjanjem, ako ne plačajo do novega leta 300 K.

Kje je največ plesov v slov. delu Goriške? V Podgori, kjer županuje stari Toni!

Umrla je v Kojskem Marija Vendramin, mati Valentina Vendramin, sluga v Alojzijevišču. Bila je pridna, razumna in varčna kmetica. Dosegla je 80. leto. V bolezni je bila večkrat prevadena. Priporočamo jo v molitev.

Oboljel je preč. g. župnik Marinič v Kojskem.

»Naša kri« v Dornbergu. »St. Čitalnica« priredi dne 1. septembra ob priliki njenega 50-letnega obstanka veliko slavnost. Igrala se bo tudi Finžgarjeva »Naša kri«. Igra je polna zanimivosti. Zato naj nihče ne zamudi lepe priložnosti in naj prihiti ob napovedanem času v lepi Dornberg.

Šempas. Naše novo županstvo in starešinstvo je začelo delati. Pred vsem so liberalci pritiskali na župana, da je moral odpraviti tajništvo in si izvolil samo zapisnikarja v osebi g. Križmana. Zdaj je na vrsti povišanje plače tajniku. Fantom se je g. župan prikupil, ker jim je dovolil javni ples v znani krčmi Humrovi. Razni drugi »plesi« pa pridejo. Dne 4. sept. bota imela Leban c. Podgornik prvo obravnavo pred kazenskim sodnikom. Pa pripravljajo se še druge. Naši liberalci so se vdolžili pri tukajšnji posojilnici 200 kron za agitacijo. »Nandetu« niso držali besedo, da ga volijo za župana, vsled tega razpor in prepir, ki baje tudi konča pred sodnikom. Po liberalnih časopisih so naši liberalci žugalj klerikalcem z državnim pravdnštvom. No, zdaj padajo sami v jamo, ki so jo kopali drugim.

g Fojana. Dne 8. septembra t. l. bo v Fojani veselica, pri kateri bodo sodelovali le šolski otroci. Pri igri »Sne-gulčica« se bodo videli pritlikavci z dolgimi bradami in njim prilegajočo obleko. Oder primerno dekoriran. Ravno tako igra »Dimnikar«. Razno petje in deklamacije. Najlepsi pa bodo »Mladi vojaki«, opravljeni v nalašč zato prikrojeni obleki. To bode nekaj posebnega, ko bodo prikorakali ti mladi junaki z lesenimi puškami in meči, pokriti s čakami, pojoči Parmov napev »Mladi vojaki«. Program raznovrsten, v pokritem prostoru, torej ob vsakem vremenu. Gledalo se bo slavno občinstvo vsestransko vzadovoliti in se prosj ob tej priliki za obilen obisk!

g Podgora. »Seča« se jezi, ker ni imel posl. Marinič shoda »Pri Bregantju«. Poslanec Marinič je poročal svojim volilcem in ne liberalcem. Kadar ga bodo liberalci volili, pride poročat tudi med nje. Dotle pa nimajo pravice tega zahtevati. Kaj moremo mi za to, če je kdo nevošljiv...

g Napredek. »Konsumno društvo« v Sovodnjah je kupilo hišo, kjer se nastani trgovina.

g Vrh Sv. Mihaela. Naši fantje radi plešejo brez dovoljenja županstva. To se je letos že drugič zgodilo. K županu so šli ter rekli: »Daste ali ne daste dovoljenje za ples, plesali bomo vseeno.« In res, plesali so obakrat brez dovoljenja. Pravijo, da se kazni nič ne bojijo. — Ker smo čitali, da je glavarstvo naročilo županstvu, naj omejujejo javne

plese, upamo, da bo glavarstvo naše fantje podučilo, da ne smejo prirejati plesov brez dovoljenja.

Iz ajdovskega okraja.

Z Vipavskega. Naš dolgoletni naročnik z Ustji pri Ajdovščini nam piše, da je še-le po 54 letih prišel do spoznanja, da kadenje tobaka človeku ne-le nič ne koristi, ampak mu tudi škoduje, in sicer največ na žepu. On pravi namreč, da je skozi 54 let pokadil vsaki dan za 28 vin. tobaka in cigar in je zračunal, da je izdal v 54 letih za to nepotrebno stvar 5518.80 kron. Koliko bi šele to znašalo, ako bi se zračunile tudi obresti. Zdaj je pa kadenje opustil in svetuje tudi drugim, naj to store. Sicer dober nasvet in koristen, ne vemo pa, koliko njih ga bode poslušalo. No, po 54 letih pride pa marsikdo gotovo do njegovega prepričanja, če bo še živ.

Iz kanalskega okraja.

Iz Kanala. Dne 18. avgusta bil je občni zbor tukajšnje podružnice za zavarovanje goveje živine, pri kateri se je izvolilo novo načelnštvo. Dosedanji predsednik zavarovalnice je občni zbor sklical že poprej za 4. avgusta pred cerkvijo in tudi udov se je bilo sešlo veliko število. Ker sta si pa dva gg. živinorejca domišljevala, da vleče predsednik zavarovalnice bogsigavedi kako plačo, sta proti prvemu občnemu zboru ugovarjala, češ, da ni bil pravilno sklican, vsled česar so se udje odstranili, tako da se volitev ni mogla vršiti. Ko sta se pa ta dva gospoda prepričala, da nima načelnštvo nobene plače, sta 18. avg. ostala doma, in volitev se je vršila enoglasno. Izvoljeni so bili: za predsednika Berlot Martin iz Gorenje vasi; za podpredsednika Vuga Ivan iz Morskega; za odbornika Ipavec Franc iz Gorenje vasi in za njegovega namestnika Anton Žbogar iz Kanala.

O goreomenjenih dveh gospodih in o njunem delovanju za javni blagor sodijo ljudje različno.

Toča na Kanalskem. V ponedeljek zvečer je divjala okolo Kanala in Ročinja huda nevihta. Padala je tudi toča, ki je napravila na poljskih pridelkih še precej škode.

Iz tolimskega okraja.

t Nečloveška zločinska mati. (P o d b r d o.) Dne 27. t. m. je porodila na postaji službojoča dekla Marija Virant s Štajerskega, iz trga Podsreda, nezakonškega fantiča, katerega je hotela umoriti in mu zadala več hudih ran. — Nečloveška mati pojde za enkrat v bolnišnico, potem v zaslužni zapor. — Po železnici pride vse!

t Grahovo. Knežka gmajna, ta trn bode celo grahovsko občino. Kakor se je vže večkrat pisalo, da na Kneži ne more končati nobena stvar brez tožbe in nobena tožba brez višje inštanice, upamo da pride tudi sedaj do tega da bode morala le sodnija dognati, da se pride do končne rešitve pritožb in poprave krivic pri razdelitvi obč. zemljišča knežkega.

Tisti kateri je vse to delo vodil prvi, da nima pri tem nobene krivde, to je podžupan Jožef Kenda. Starešinstvo in županstvo sta mu vse zaupala v l. 1904-1907. Kar je predlagal, so mu potrdili in celo dovolili, da se sme v imenu občine tožiti z zemljemercem A. Obizzijem. O knežki gmajni se je razpravljalo pri vsaki starešinstveni seji. Ako ni bila stvar na dnevnem redu, prišla je pa po dnevnem redu na vrsto.

Dolgotrajno brbljanje podžupana Jož. Kenda se starešinstvu ni zdelo vredno poslušati. Starešini so se rajši odstranili; pač pa ga je moral poslušati

občinski tajnik ter pisati v zapisnik njegove nejasne sklepe. Ali so bili njegovi sklepi pravilni in zakoniti ali ne, rekel je vedno: »Jaz sem podžupan, pišite!«

Nič napačnega misleč je starešinstvo in županstvo k vsemu pritrdilo. Res da starešinstvu, novemu županu in tajniku v dobi 1904 zadeve razdelitve obč. zemljišč knežkih niso bile znane, ker tega niso imeli v začetku v rokah; pač pa so bile znane podžupanu Jož. Kenda. Zato je pa predlagal kakor je njemu kazalo. (Konec prih.)

Iz kobariškega okraja.

Skladovna cesta Staroselo - Logje. Kobariški cestni odbor je izposloval deželno in državno podporo za preložitvev skladovne ceste Staroselo - Logje in sicer na onem mestu, kjer se dotika cesta vasi Borjana. Vsi stroški so proračunjeni na 20.000 K. Država bo prispevala polovico. Deželni zbor je dovolil v zadnjem zasedanju 4500 K. Ker je ta cesta edina prometna črta za vso nad nadiško dolino ležečo obmejno pokrajino in je bil strm klanec pri Borjani za promet velika ovira, je razvidno, da je vprašanje glede te ceste zelo važno.

Iz bovškega okraja.

Bovec. Č. g. kaplan Franc Močnik prestavljen je v Sočo za župnega upravitelja. V dvoletnem kaplanovanju pridobil si je spoštovanje in srca, lahko se reče vseh Bovčanov, in naravno, da ko se je pret. nedeljo poslavljaj v cerkvi s kratkimi toda ginljivimi besedami, je roselo marsikatero oko. Preč. g. župnemu upravitelju želimo najboljši uspeh v novi, ne prelehki službi.

Dne 25. t. m. imela je tukajšna hranilnica in posojilnica svoj četrti občni zbor. Obiskan je bil v povoljnim številu. Z zanimanjem in zadovoljno so poslušali vdeleženci poročilo blagajnika in tajnika, iz katerega je razviden posebno ugoden napredek mladega denarnega zavoda, ki ima po kratkem obstanku čez 1500 K rezervnega zaklada. Hvala in zahvala za to gre pred vsem jako pridnemu in požrtvovalnemu, dasi brezplačnemu delovanju gg. uradnikov Fr. Huber-ja in č. g. kaplana Fr. Močnik-a. Z majhnimi premembami izvoljeno je bilo staro načelnštvo in nadzorništvo.

Z velikim zadovoljstvom treba je povdarjati, da so prinesli avtomobili novo življenje v Bovec. Cesta med Bovecem in Trbižem, ki je bila od l. 1906 sem naravnost opuščena, oživela je na novo, odkar piha vsak dan avtomobilni stroj čez Predel in preteče težavno pot v dobrih dveh urah. Posebno vožnja iz Bovca čez Predel nudi vžitek, kakoršnega nima popotnik vsak dan in povsod.

Še večji promet je na progi med Bovecem in Sv. Lucijo (postaja). Poštna avtomobila gresta kar dvakrat na dan gori in doli; zraven teh sta na razpolago tudi avtomobila bratov Ostan in A. Mlekuš-a, ki pa smeta ljudi voziti le proti prejšnji naročitvi.

Iz komenskega okraja.

Nesreča. Kakor poročajo »Edinosti«, se je dogodila v soboto v Mavhinjah velika nesreča. Lovski čuvaj Alojz Terčon je šel namreč kakor navadno proti večeru v svojo službo. Takoj za vasjo je ubral jako slabo pot — v globoko dolino, da bi se tam pogovarjal z J. Širca, ki je tam kopal krompir. Blizu je sicer bil, toda ni dosegel cilja. Na veliki skrli se mu je izpodrsnilo, puška, ki jo je imel na rami, se je sprožila in ga zadela ravno v sence, tako, da je bil takoj mrtev.

k **Pliskovica.** Pretečeno soboto ob 9. uri smo imeli tukaj celo vojsko. Spopadli so se namreč vojaki, ki so prenočili v Komnu, s sovražnikom ravno pri nas proti Krajnivi. Bilj so vendar v naši občini prvokrat kanoni. Po kratkem odmoru so pa odrinili v Sežano.

Letina kaže tukaj, kakor sploh po Krasu, prav dobro. Kakor se sliši in bere, je tukaj trta najbolj ohranjena. S pridnim, pravočasnim škropljenjem, žveplanjem in čiščenjem smo ohranili trte, ki so prenapolnjene zdravega grozdja. Bog nas obvari toče in daj nam lepega gorkega vremena — pa bomo imeli tu dobro vinsko letino!

km **Iz Kostanjevice.** Svoj čas se je govorilo, da se ustanovi pri nas »Konsumno društvo«. To bi uspevalo. Navezani smo sedaj na edino štacuno, ki postavlja cene živilom po svoji volji. Koliko dobička bi lahko ostalo v naših žepih? Čas bi bil, da bi se občani spametili. Nadalje imamo v naši občini 5 krčem. No, s tem smo pa oblagodarjeni. Ali pri vsem tem mora naš kmet, ako ima par hektolitrov terana, ponujati ga križem sveta ali pa ga točiti na »trifo«. V domačih krčmah se pije pa »vipaveca« in »istrijanca« itd.

Pred časom smo drezali za ustanovitve društvene krčme, a so nam nasprotovali vsi prizadeti elementi. Tako je tudi to mirno zaspalo v veselje nekaterim.

Iz Komna. — Nimam namena se po časopisih prerekavati z našimi političnimi nasprotniki liberalci. A ker ti ljudje zagovarjajo to, kar je našemu ljudstvu v kvar, v gospodarsko in dušno pogubo, se moram oglasiti spet k besedi. V mislih imam namreč ples, ki se je vršil pri nas na ime podružnice sv. Cirila in Metoda. Ožigosal sem že v »Prim. Listu« to nelepo početje. A oglasila se je tržaška »Edinost«, ki zagovarja to, kar so naredili komenski Ciril-Metodarji. Da se stvar da težko zagovarjati, kaže dejstvo, da dopisnik »Edinosti« stika po dopisniku »Prim. Lista« in ga išče v farovžu. »Edinosti« bodi povedano, da se ne gleda kdo piše, ampak gleda se to, kar je pisano. Obenem povem, da ne nosim duhovske suknje, da sem lajik, Komenc, ki dobro poznam naše razmere. — Kar sem pisal v »Prim. Listu« o plesu Ciril-Metodarjev ne umaknem niti pike. Svetujem, naj v prihodnje ne prirejajo več plesov sv. C. in M. Bolj pristojala bi reklama n. pr.: Ples, katerega prirede Ferrerovi častilci, ples, katerega prirede učenci Rousseau ovi itd. In kdor jih pozna, nihče bi jim nič ne rekel, kajti liberalne duše so v sorodu z imenovanimi. — Sv. Cirila in Metoda pustite na miru.

km **Kostanjevica.** Z vseh strani dežele se čita v časnikih, da kaže letošnja letina dobro. Tudi pri nas kaže, hvala Bogu, do sedaj prav dobro. Krompirja je bilo še precej. Turšica kaže dobro. Priletni možje ne pomnijo, da bi turšica toliko dala kakor letos. Tudi ajda kaže prav izvrstno, ako da Bog še zanaprej ugodno vreme. Sadja pa nimamo dosti. Sicer pa se pri nas malo brigamo za sadje. Razum črešenj, ki jih je bilo pri nas mnogo in za katere so letos naši kmetovalci prejeli lepe kronice nimamo drugega sadja. Bolj se zanimajo naši kmetje, mali in večji za trtne nasade, ki pa, žalibog, izgledajo po večini žalostno, kakor v mesecu decembru. Naši vinogradniki se trudijo, režejo, kopljejo, vežejo, eden pred drugim išče delavce, vsak bi rad prvi obdelal svoje trsje. Ne straši ga visoka dnina delavcev. Vse žrtvuje za ljubljeno mu trto, v nadi, da bode pozneje užival sad svojega truda. Ko pa nastopi najvažnejši čas za škropljenje, takrat je izgovorov na koše: jaz ne utegnem, drugi pravi, da ni še sila tretji se izgovarjajo, da letos ne bo strupene rose itd., in posledica temu je: mesto da bi imeli lepo grozdje, imamo po večini od peronosporne pokvarjene vinograde. — Še druge napake sem opazil pri naših vinogradih. Naši kmetje, ali bolj po pravici: kmetiči, nataknejo med trtnimi nasadi vse polno okopavin in drugega, krompir, živinsko peso, buče, solato, fižol itd., in to tako gosto, da skoraj ni mogoče skozi stopiti.

Slaboumen padel v neko kraško vilenico. V torek zvečer ob 8 uri je zaslišal neki mož, ki je šel mimo vilenice, nahajajoče se na zemljišču posestnika Franceta Rudeža iz Kobjeglave, da je nekdo klical v jami na pomoč. Ker mu je bilo znano, da je 27-letni Rudolf Lisjak iz Hruševce že v pondeljek izginil iz domače hiše in so ga svoji povsod iskali, zazdelo se mu je koj, kdo more biti v jami. Naznanil je hitro to sosedom in domačinom, ki so se podali na mesto nesreče. Razni so poskusili, da bi se spustili na vrvi v jamo, a ni šlo. Zato so s štanjske železniške postaje telefonirali, proseč pomoč, pri tržaški rešilni postaji. In res so se pripeljali na mesto nesreče en zdravnik in dva bolniška strežnika, katera so spustili po vrveh v 70 m globoko jamo. Po daljšem mučnem in trudopolnem delu se je posrečilo postrežnikoma in drugim ljudem, ki so držali vrvi, spraviti še precej pobitega Lisjaka iz jame, katerega so prepeljali na avtomobilu, s katerim se je zdravnik z dvema postrežnikoma odpeljal v tržaško bolnišnico. Rudolf Lisjak je slaboumen. Bil je že sedem mesecev v goriški norišnici, iz katere je prišel še-le pred poldrugim mesecem dni.

Iz sežanskega okraja.

s **Iz Štjaka.** Tudi pri nas se je po tolikih zopernostih in nasprotnostih ustanovila na Vnebovzetje Marijino »Dekliška Mar. družba«. V lepem sprevodu peljale so Marij. hčerke iz Branice in Goč, z zastavama svoje sestre v cerkev, kjer je imel govor g. kurat Šmid iz Branice. Marsikatero oko je porosilo pri govornikovih v srce segajočih besedah. Pokazal je prvič srečo biti Mar. hčerka, drugič nesrečo postati Mar. zastavi nezvesta. Glasno odgovarjale so Mar. hčerke na stavljena vprašanja. — Sveti obred sprejema izvršil je tudi ravno isti in je bilo 41 deklet sprejetih. Lepo število, a še vedno premajhno za tako obširno duhovnijo. Nesrečni plesi kvarijo dekleta in jim branijo vstopiti v Mar. družbe. Ali nimajo veliko nerodnosti in podivjanosti mladine na vesti ravno županstva, ki dovoljujejo nesrečne plesse? Spreglejte vendar enkrat, kam pelje ta mladino! Žalostnih izgledov vam ne manjka!

s **Tomaj,** (Jubilejna gospodinjstva šola v Tomaju na Krasu.) Dandanes zahteva tek časa, da vse stremi po napredku. To je spoznal tudi kmet; zato vidimo po raznih naprednih državah, posebno v Holandiji, Švici in Bavarski, kako se organizira, izobražuje in napreduje kmetijstvo v raznih v to svrhu prirejenih šolah in zavodih. Uspeli tako izobraženega gospodarstva so najlepši. Potemtakem ima kmet dvojen dobiček: zboljša svoje gmotno stanje, ker umno gospodari; po drugi strani tudi dobi vsled svoje izobraženosti večji ugled pri drugih stanovih.

Zgledu omenjenih držav se v zadnjem času živahno giblje tudi Avstrija. Skoraj po vseh kronovinah naše očetnjave se že dvigajo zavodi v proslah gospodarstva. Vsak dobro ve, da dobra gospodinja tri hišne ogle podpira, slaba pa še četrtega podre; zato je nujna potreba, da se predvsem skrbi za temeljito izobrazbo našega kmečkega ženstva. Le v hiši, kjer deluje dobra, razumna, vsestransko izobražena gospodinja, ki je ob enem krščansko misleča mati, vlada prava družinska sreča in mir. Le taka gospodinja je zmožna, da podpira in nadomešča svojega moža v njegovim poslu.

V to svrhu so se začele graditi po naši lepi slovenski domovini gospodinjstve šole, v katerih se vzgajajo naše vrle slovenske mladenke pod vodstvom slovenskih šolskih sester, ki so od vseh merodajnih faktorjev priznane kot dobre voditeljice. Tudi v Tomaju na Krasu je gospodinjstva šola, katera se je

vstanovila povodom 60-letnega jubileja našega presvitlega cesarja.

V tej šoli se izobražujejo že 4 leta dekleta iz raznih krajev primorske in kranjske dežele na veliko zadovoljnost njihovih starišev, njih samih in drugih, ki so z njimi v kaki zvezi.

(Dalje prih.)

Iz korminskega okraja.

400 kvintalov turšice po znižani ceni dobe briški koloni s pomočjo zadnje državne podpore. Blago je že naročeno. Več povemo v prihodnji številki.

Iz Biljane. Naše županstvo je dobilo lani in letos državno podporo. Koloni niso od te podpore dobili niti vinarja. Vprašamo, kako se je porabila podpora? Pravijo, da so podporo dobili le pristaši liberalne stranke. Ali je to res? To stvar treba na vsak način naznaniti c. k. okrajnemu glavarstvu v Gradišču, da jo preišče in ukrene za prihodnjič potrebno!

Iz Medane smo prejeli dopis o lepi procesiji na praznik Vnebovzvetja M. D., ki se obhaja vsako leto. Procesijo je vodil preč. g. župnik Kumar iz Biljane. — Udeležili so se je tudi »Orli« in pa godba iz Kormina.

Kormin. Dragi »Primorski List«! Jeza mi potiska pero v roke! Korminski branjevci in branjevke (revendikule) so prave pijavke. Slišite, ljudje božji, 1 kg obgnitih paradižnikov stane pri njih 14 vin. 1 kg krompirja komaj za svinjate, kakor pravimo Brici, 12 vin., da molčim o drugih poljskih in vrtnih pridelkih. Vse to se godi pa, ker nimajo konkurence in županstvo in komisar molči. Da, res je, kar pravijo o Kormincih naši briski okoličani: Da spoznaš Korminca — rabiš leto, mesca dva. — Porečeš, ko si ga spoznal: Da bi ga zdavna vrag pobral. Tudi naši mesarji so dragi — bolj kakor v Gorici. Plačujemo namreč meso v spodnjem delu po 1 krono 92 vin. To ceno je postavilo županstvo. Kako drago plačujemo roge in parklje pa vam sporočim drugikrat. Za danes samo to da dobe vojaki meso 28 vin. pri kg. bolj po ceni kakor drugi ljudje. —

Letina kaže za letos izborna. Razume se, da bomo v zahvalo Bogu letos nekoliko bolj — preklinjali, nekoliko, ako ne veliko pa molitev opuščali. In nam pravijo, da nismo napredni. . . . Vrag poberi tako naprednost!

P. S. Pravijo ljudje, da je nek tri-poliški junak, ki ni videl Tripolisa, dobil službo na kolodvoru! Evviva l' Austria!

Izgredi pri vojaških naborih v Korminu. Ravnokar smo dobili poročilo o izgredih, ki so se vršili včeraj o priliki vojaških naborov v Korminu. Aretiranih je bilo okoli 30 mladeničev iz Medane in iz Kožbane iz skoraj neumljivih vzrokov. Medanski župan g. Zucchiniati je posredoval, sicer bi se bilo zgodilo kaj hujšega. Korminski Lahi so naše fante izzivali.

ZA KRATEK ČAS.

Danes vam pa še tega ne povem, kako jej je bilo ime in tudi ne kje in kdaj je bilo. Tudi bi bilo zastoj popraševati, ker se sploh ne more povedati zato, ker je bilo — pri spovedi. Torej: Klečala je pri spovednici in pravila svoje grehe. Govorila je precej glasno, da jo je moral spovednik opozoriti: »Bolj tiho govori, da ne bodo drugi slišali!« Toda, namesto bolj tiho govoriti, odgovori: »O, prava reč, če tudi slišijo, saj tako in tako že vsi vedo.«

VILICA

novo zidana je na prodaj v lepem mirnem kraju 10 minut od Travnika. Priprava tudi za penzioniste. Vilica obstoji iz 6 sob, kuhinje, jedilne sobe, 2 kleti in ima lep vrtič. — Vprašati je pri g. J. Milaniku ulica Rdeče hiše št. 4.

Za jesensko-zimsko sezono.

Manufakturna trgovina

Teod. Hribar

v GORICI, ul. Giosuè Carducci št. 6 (prej Gosposka ulica)

naznanja slavnemu občinstvu,

da so došle zadnje novosti za
ženske in moške obleke.
Preproge, zavese, koce (odeje)
itd. itd. itd.

Vzorci se pošiljajo proti vrnitvi franko na dom.

Koledar za duhovščino.

2. Utin Dir. Off. II. Cat. Vesp. fer. 2., a cap. de seq., 4 Adduc., Ant. Pre-dent., Or. ppr. es Ppr., com. praec. et Ort. — Compl. fer. 2.

3. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. fer. 3., a cap. de seq., Or. ppr. es Ppr. Com. praec. et oct. — Compl. fer. 3.

4. Ut in Dir. Off. II. Cat. Ll. 1. noct. ser. o. — Vesp. fer. 4 a cap. de Festo. Com. seq. et Oct. — Compl. fer. 4.

5. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. fer. 5., rutu dup a cap. de seq., Or. Deus qui nos conred, com. praec. et Oct.

6. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. fer. 6., a cap. de seq., Or. Praesta. ut qui. Com. praec. et Oct. Compl. fer. 6.

7. Ut in Dir. — Off. II. Cat. Vesp. ut in Dir. — Sed Com. Dom. fit ante com. dici Oct. Ss. Angel. — Compl. Dom.

8. Ut in Dir. — Off. I. Cat. Com. Dom. fet ante com. dici Oct. Ss. Angel., ita et in Vesp. (utin Dir.) Compl. Dom.

Vino, motno, zavreto, pokvarjeno se popravi. Prosi se mal vzorec pr-
nesti ali poslati. — Naslov pové uprav-
ništvo „Primorskega Lista“.

Družinska pratika za leto 1913 je ravņokar Izšla

z zelo raznovrstno, zanimivo vsebino in mnogimi slikami. Dobiva se skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič, F. M. Schmitt in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna »Katol. tiskov. društva«. — Cena komadu 24 vin., po pošti 5 vin. več. Zahtevajte jo povsod in de dajte si usi-
ljevati drugih pratik.

Zahvala.

Podpisani izrekamo srčno zahvalo vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sožalje ob smrti naše nepozabne matere oziroma soproge

Marije Vendramin.

Posebno zahvalo izrekamo preč. g. kuratu Iv. Jarcu iz St. Ferjana in preč. g. vikarju F. Lenardiču iz Vedrijana, dalje vsem znancem in prijateljem in vsemu občinstvu, ki se je v pre-
cejšjem številu udeležilo pogreba.

V Kojskem, dne 23. avgusta 1912.

Anton Vendramin, Valentin Vendramin,
soprog. sin.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst 6, 37, 11, 8, 55.

„Čevljarska zadruga“ v Mirnu

Imela bo svoj redni občni
zbor dne 10. septembra t. l.
ob 6. uri pop., v lastnih pro-
storih z dnevnim redom po
društvenih pravilih.

Vsi ki ste skrbni mežja in očetje!

All hočete vsaj 10 vinarjev na teden
žrtvovati za svojo oziroma za pri-
hodnost svojih otroh? Potem pišite
„Slovenski Straži“ v Ljubljani po knji
žico gosp. župniku HASEJA o ljudskem
zavarovanju, ki se vsakomur doloži
popolnoma zastoj.

Sukno

za moške in volneno za
ženske obleke, zadnje mode
razpošilja najceneje

Jugoslov. razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 304

Vzorci na zahtevo poštni neprosto.

ZAHVALA.

Globoko ginjeni izrekamo podpisani najiskrenejšo
zahvalo za mnogobrojne dokaze sočutja povodom
smrti naše nepozabne hčerke in sestre gospodične

MARIJE KODELJA.

Posebno se še zahvaljujemo preč. domačemu žup-
niku za tolažbo o času bolezni in trud predrage
ranjke. Nadalje se zahvaljuje č. o. Sinus-u, preč. g.
voditelju Marijine družbe in g. voditeljici in vsaj
Marijini družbi.

Sploh bodi izrečena iz globine srca topla zahvala
vsem darovalcem krasnih vencev in onim, ki so spre-
mili predrago ranjko k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bode vršila v soboto, dne 31.
avgusta v cerkvi Sv. Roka ob 6^h uri zjutraj.

V GORICI, dne 27. avgusta 1912.

Žalujoči ostali.

ODLIKO VANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

se priporoča za odjemanje raznega peciva navad-
nega in najfinejšega. Pecivo je najboljše.
Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset.
S spoštovanjem E. Jakin

Eno stanovanje

se odda v najem na lepem kraju
mesta, voda v hiši. Poizve se v
Semeniški ul. 16, II. nadstropje.

Odliko vana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega
peciva, torte, kolače za birmanoe
in poroke, pince itd. Prodaja
različna fina vina in likerje na
drobno ali orig. buteljkah. Pri-
poroča se sl. občinstvu. Cene
jako nizke.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %. Daje članom poso-
jila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %, na menice po 6%, na me-
sečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih
100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.
Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi**
št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj
in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Naše najmodernejšo urejeno specialno tovarniško
podjetje zavzemlje

skozi 40 let prvo mesto

med tovarnami stiskalnic in uživa v strokovnih krogih
najboljše priznanje.

Zahtevajte posebni cenik št. 452* za vinske in
sadne stiskalnice, za popolne moštne naprave, za
hidravlične stiskalnice, za sadne in grozdne mline,
za čistilce grozdja, za stroje za rebkanje, za navorne
sesalke itd.

Več kot 700 svetinj in prvih daril itd.

Ph. Mayfarth & C.o.

Špecialna tovarna strojev za trtne in sadne vinske pridelke

1500 delavcev.

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Iščejo se zastopniki.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Glavna glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Izdajatelj in odgovorni urednik J. Vimpošek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici (odgov. I. Lukežič.